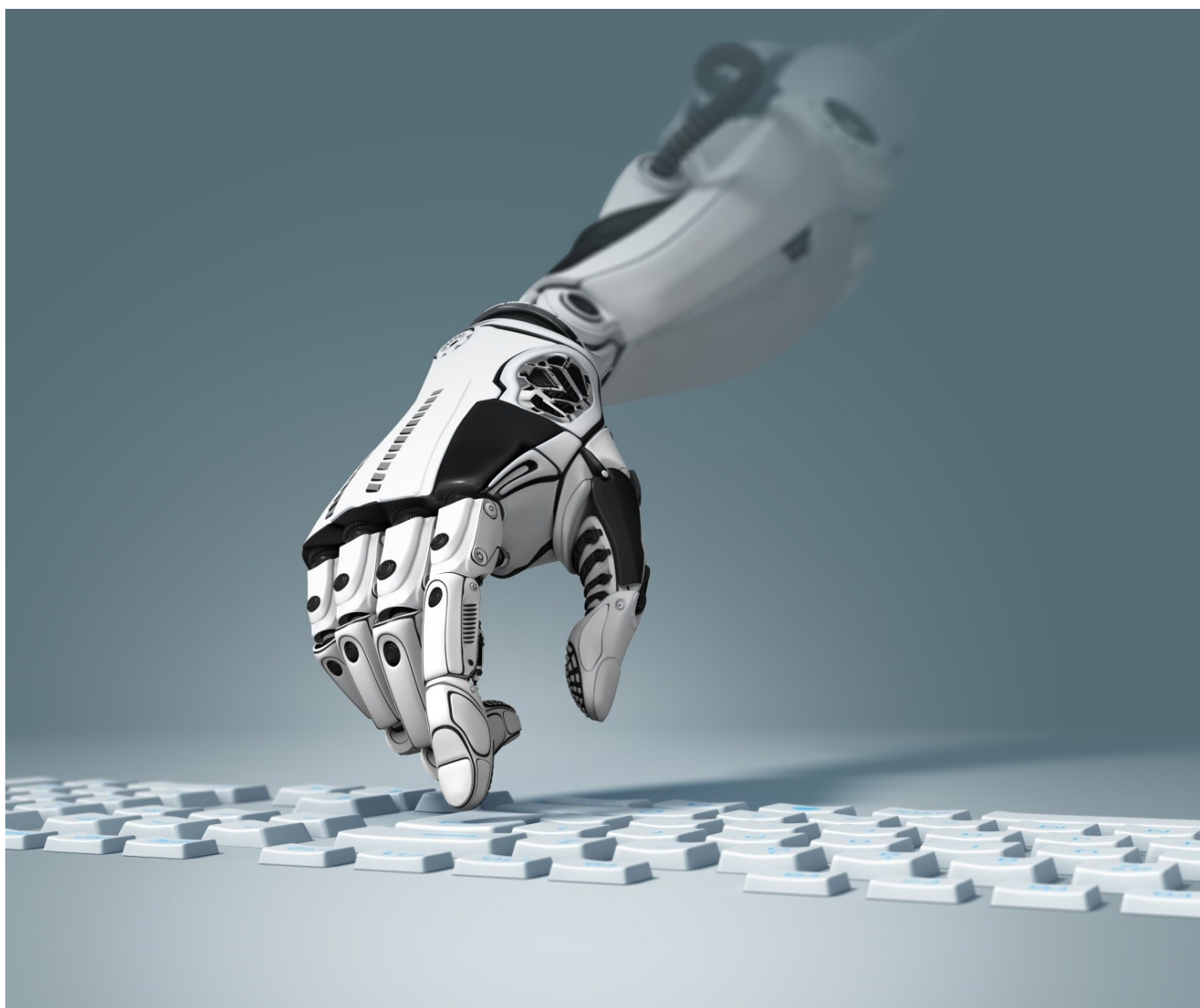

VIRKSOMHEDSPANEL 4. RUNDE

- Tema: Digitalisering

1. Introduktion

I Region Midtjylland arbejdes der for at skabe de bedste rammevilkår for de midtjyske virksomheder. Adgangen til kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for de midtjyske virksomheders vækst og udvikling. Derfor arbejder Region Midtjylland for at sikre at de midtjyske virksomheder har et kompetent og tilstrækkeligt rekrutteringsgrundlag. Gennem virksomhedspanelet undersøger KOBRA halvårligt konjunktursituationen, kompetenceforsyningen og rekrutteringssituationen blandt de midtjyske virksomheder.

Det er en ambition for KOBRA, at virksomhedspanelet finder anvendelse i adskillige sammenhænge. Derfor opfordres der til, at analyseresultaterne distribueres og anvendes af alle midtjyske aktører.

Konjunktursituationen

Virksomhedspanelet 4. runde viser, at der er optimisme i det midtjyske, hvor over halvdelen af virksomhederne forventer en stigning i omsætningen inden for de kommende 12 måneder.

Dog skal der stadig være fokus på de midtjyske virksomheders kompetencebehov. Over halvdelen af de midtjyske virksomheder peger på, at kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for deres vækst og udvikling. Ligeledes viser virksomhedspanelet, at der de kommende 12 måneder særligt vil være brug for flere faglærte og personer med en videregående uddannelse/funktionærer.

Kompetenceforsyningen

Virksomhedernes kompetenceforsyning er vigtig i forhold til at sikre kvalificeret arbejdskraft. Gennem virksomhedspanelet 4. runde fremgår det, at virksomheder primært benytter sig af intern oplæring af medarbejdere og efteruddannelse af medarbejdere.

Rekrutteringssituationen

Gennem virksomhedspanelet har KOBRA undersøgt rekrutteringssituationen blandt de midtjyske virksomheder. Undersøgelsen viser at 17 procent af de adspurgte virksomheder har oplevet rekrutteringsudfordringer inden for de seneste seks måneder, og som følge heraf ikke fået ansat de ønskede medarbejdere. Endvidere viser virksomhedspanelets 4. runde, at 28 procent af de virksomheder der har oplevet rekrutteringsudfordringer har opgivet ordrer.

Digitalisering

Kvalificeret arbejdskraft er vigtig, hvis de midtjyske virksomheder skal leve op til deres fulde vækstpotentiale. Ligeledes er det vigtigt, at de midtjyske virksomheder er klædt på i forhold til den digitale udvikling. Derfor har KOBRA besluttet, at temaet for 4. runde af virksomhedspanelet skal omhandle digitaliseringen i de midtjyske virksomheder.

Virksomhedspanelet

KOBRA undersøger gennem virksomhedspanelet hvert halve år de midtjyske virksomheders:

- Konjunktursituation
- Kompetenceforsyning
- Rekrutteringssituation

Virksomhedspanelet er nedsat af Region Midtjylland i samarbejde med en række uddannelsesinstitutioner og VEU-centrene i Midtjylland.

Den viden, som bliver indhentet i forbindelse med virksomhedspanelet anvendes på tværs af erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen i Region Midtjylland.

Virksomhedspanelet's 4. runde er udarbejdet af KOBRA. KOBRA er et Skandinavisk Interreg-projekt med partnere i Danmark, Norge og Sverige. Det er intentionen med projektet at samarbejde om udviklingen af fælles viden, strategier og redskaber, som partnerne kan bruge i deres arbejde med at bistå virksomhederne med deres kompetenceforsyning på arbejdsmarkedet. Dette projekt skal bl.a.:

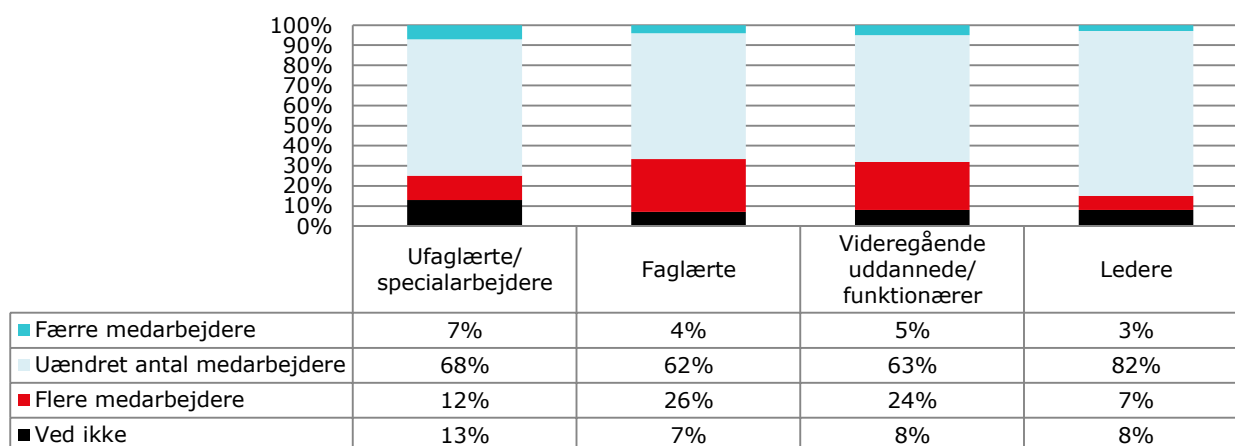
- Skabe, samle og udveksle viden om virksomhedernes fremtidige kompetencebehov i relation til arbejdskraftens kompetencer.
- Udvikle samt strukturere metoder til at opnå et bedre match mellem udbud og efterspørgsel af kompetencer i regionerne.
- Professionaliserer den virksomhedsopsøgende indsats på tværs af det offentlige system med henblik på at forbedre dialogen, samspillet og samarbejdet med virksomhederne.

Indsatsen i projektet indeholder flere forskellige elementer. En del af indsatsen fokuserer på (a) det opsøgende arbejde, som har til formål at hjælpe virksomhederne med at foretage uddannelsesplanlægning og sikre medarbejdernes beskæftigelse – dvs. arbejde strategisk med kompetenceudvikling. Andre indsatser vedrører (b) formidling og opkvalificering af de opsøgende medarbejdere, mens andre igen vedrører (c) den viden om arbejdsmarkedet som findes i systemerne – specielt om fremtidens kompetencebehov. Indsatsen er koordineret med øvrige indsatser i Region Midtjylland, der retter sig imod små og mellemstore private virksomheder.

2. Konjunktursituationen

Konjunktursituationen i Region Midtjylland er overordnet set positiv, og en stor del af de adspurgte virksomheder forventer at ansætte flere inden for de kommende 12 måneder. Figur 1 viser, at de midtjyske virksomheder især efterspørger faglærte medarbejdere og personer med en videregående uddannelse/funktionærer.

Figur 1: Forventet medarbejdersammensætning om 12 måneder sammenlignet med de foregående 12 måneder

Geografisk inddeling af efterspørgslen på faglærte

Figur 2 viser den forventede medarbejdersammensætning af personer med en videregående uddannelse/funktionærer inden for de næste 12 måneder fordelt på Øst- og Vestjylland. Der er generelt en forventning om, at der i højere grad efterspørges medarbejdere med en videregående uddannelse i Østjylland end i Vestjylland.

Figur 2: Forventet medarbejdersammensætning af personer med en videregående uddannelse og funktionærer om 12 måneder fordelt på Øst- og Vestjylland

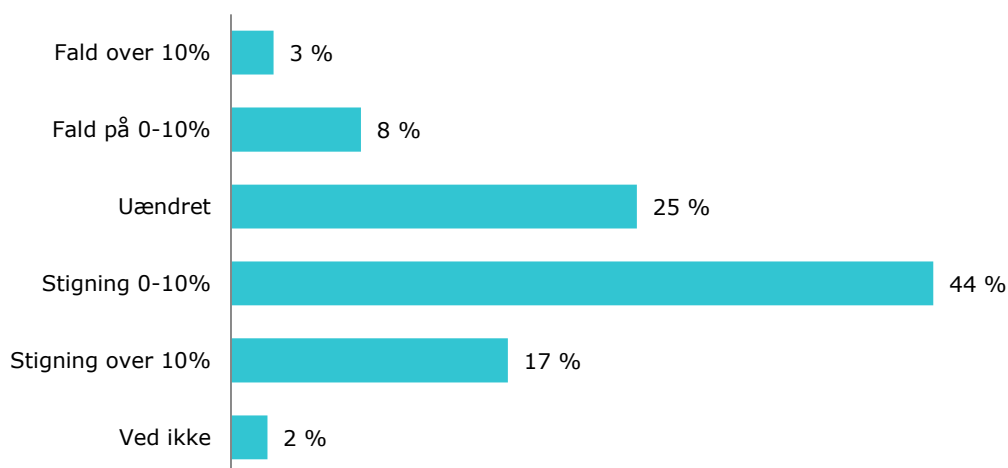
		Færre medarbejdere	Uændret antal medarbejdere	Fleere medarbejdere	Ved ikke	Total
Østjylland	frekvens	20	203	100	32	355
	procent	5,6%	57,2%	28,2%	9,0%	100%
Vestjylland	frekvens	10	166	43	16	235
	procent	4,3%	70,6%	18,3%	6,8%	100%
		30	369	143	48	590
Total	procent	5,1%	62,5%	24,2%	8,1%	100%

Note: Se i redegørelsen for kommunernes inddeling i henholdsvis Vest- og Østjylland. Der gøres opmærksom på, at datagrundlaget ikke tillader, at resultaterne anses som værende repræsentative for udviklinger/tendenser generelt i det pågældende split, men at resultaterne udelukkende er et udtryk for udviklingen i de virksomheder, som indgår i panelet

Omsætningen vil stige de kommende 12 måneder

Figur 3 viser virksomhedernes forventning til omsætning de kommende 12 måneder. Over halvdelen af de adspurgte virksomheder forventer en stigning i omsætningen over de kommende 12 måneder.

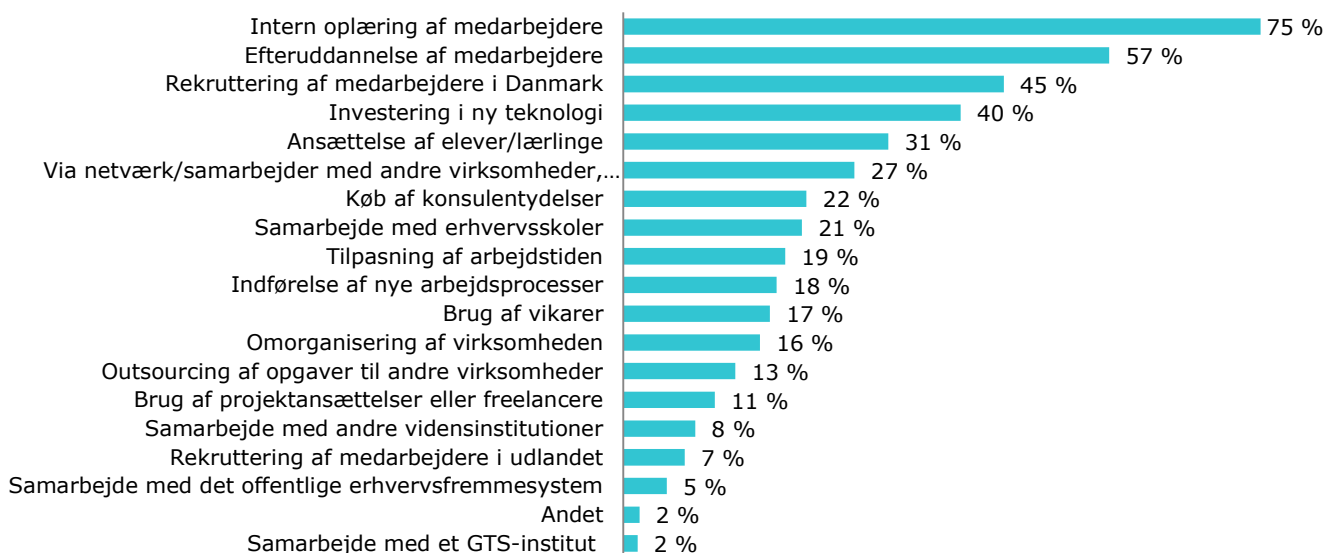
Figur 3: Forventet omsætning de kommende 12 måneder

3. Kompetenceforsyningen

Virksomheder kan forsyne sig med kompetencer gennem forskellige metoder. Figur 4 viser, hvordan de adspurgte virksomheder sikrer sig de nødvendige kompetencer. Virksomhederne gør i høj grad brug af intern oplæring af medarbejdere, efteruddannelse af medarbejdere og rekruttering af medarbejdere i Danmark.

Figur 4: Anvendte kompetenceforsyningsmetoder

Kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for vækst

Gennem virksomhedspanelet, er de midtjyske virksomheder blevet spurgt om, hvilke faktorer der er de vigtigste for virksomhedens vækst og udvikling i de kommende 12 måneder. Figur 5 viser, at over halvdelen af virksomhederne peger på kvalificeret arbejdskraft som en vigtig faktor for virksomhedens vækst og udvikling.

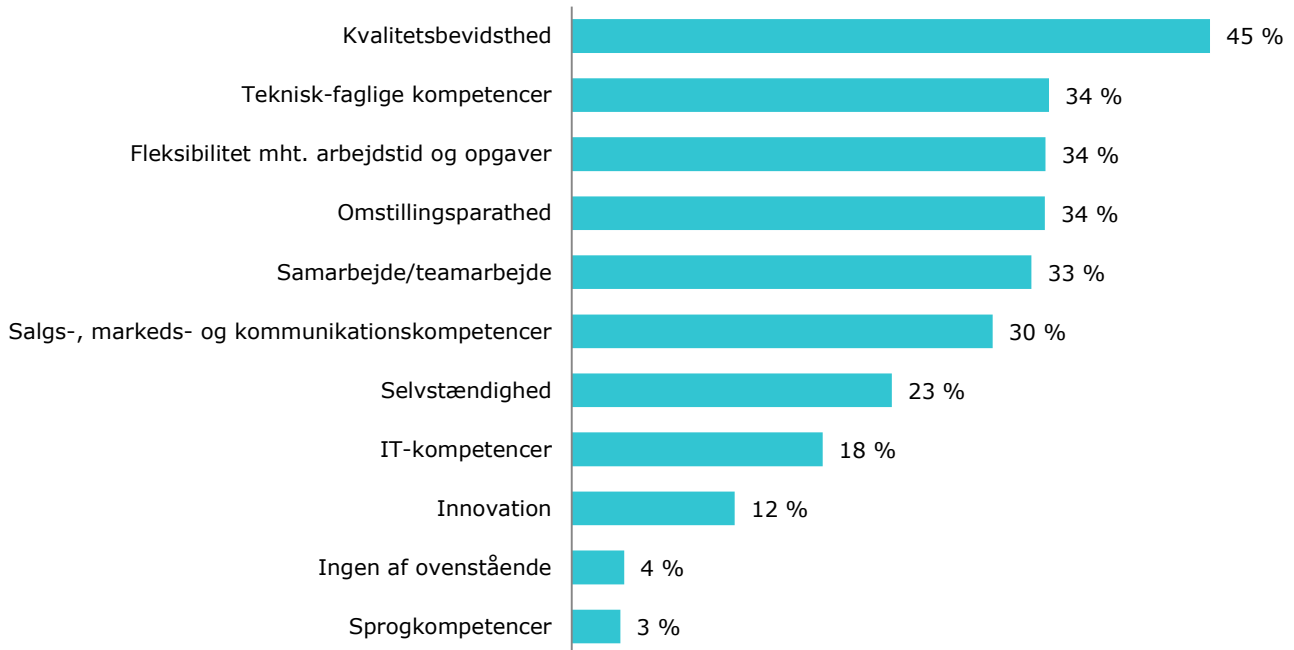
Figur 5: De vigtigste faktorer for vækst og udvikling de kommende 12 måneder

Behov for kvalitetsbevidsthed og teknisk-faglige kompetencer

Figur 6 viser, hvilke kompetencer virksomheden vil efterspørge de næste 12 måneder. Det er især kvalitetsbevidsthed efterfulgt af teknisk-faglige kompetencer, fleksibilitet og omstillingsparathed, der efterspørges af de midtjyske virksomheder.

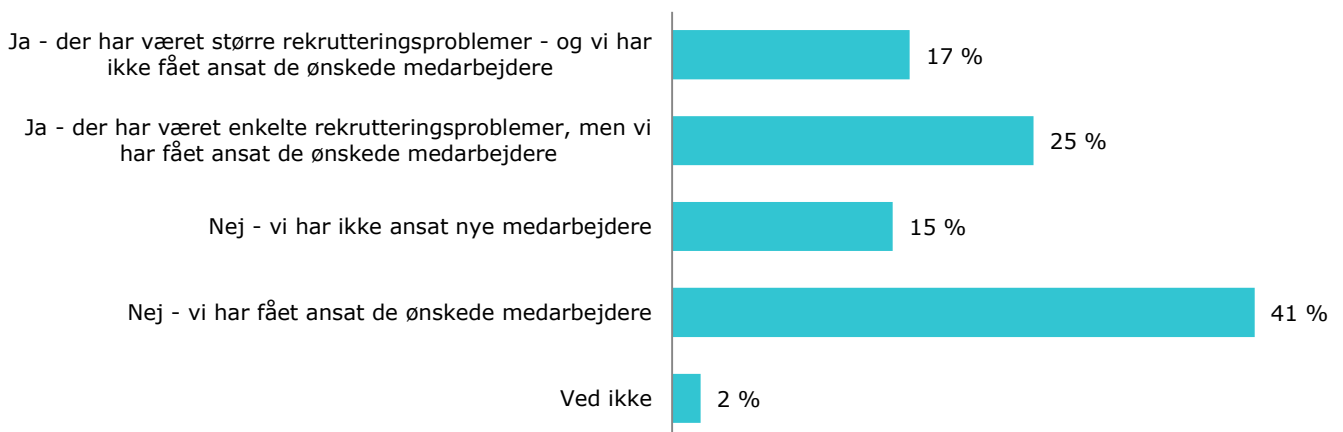
Figur 6: Efterspurgte kompetencer de kommende 12 måneder

4. Rekrutteringssituationen

KOBRA har i forbindelse med virksomhedspanelet spurgt til de midtjyske virksomheders rekrutteringssituation de seneste seks måneder. Figur 7 viser, at størstedelen af de adspurgte virksomheder har fået ansat de ønskede medarbejdere. Dog har 17 procent af virksomhederne oplevet udfordringer i forbindelse med rekrutteringen, og som følge heraf ikke fået ansat de ønskede medarbejdere. Flaskehalsudfordringer skal tages alvorligt, og flere eksperter påpeger, at mangel på arbejdskraft har et samfundsmæssigt værditab (Dream, Mismatch på det danske arbejdsmarked, 2016).

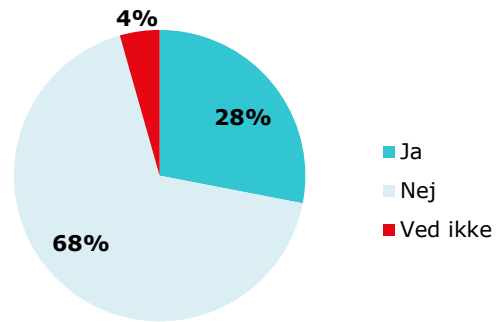
Figur 7: Rekrutteringssituationen de seneste 6 måneder

28 procent af virksomhederne har måttet opgive ordre på grund af manglende rekruttering

De 247 virksomheder, der inden for de seneste seks måneder har oplevet rekrutteringsudfordringer, er blevet spurgt til betydningen for ordrer og aktiviteter. Hele 28 procent af virksomhederne svarer, at rekrutteringsproblemerne har betydet, at virksomheden måtte opgive ordrer og aktiviteter.

Figur 8: Har rekrutteringsproblemerne resulteret i opgivne ordrer og aktiviteter?

5. Digitalisering

I denne udgave af virksomhedspanelet er temaet digitalisering i de midtjyske virksomheder. Dette afsnit præsenterer hovedresultaterne af temaundersøgelsen. Med udgangspunkt i hovedresultaterne har KOBRA formuleret fem anbefalinger.

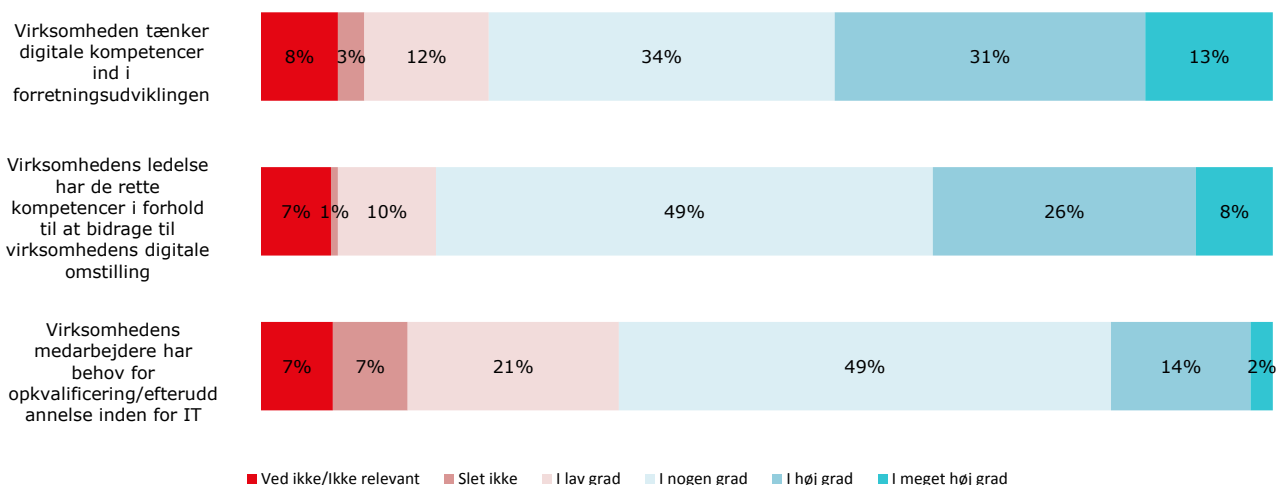
Behov for opkvalificering/efteruddannelse inden for IT.

Overordnet set vurderer de midtjyske virksomheder, at ledelsen har de rette kompetencer til at bidrage til virksomhedens digitale omstilling. Endvidere svarer over 78 procent af virksomhederne, at de tænker de digitale kompetencer ind i forretningsudviklingen. Det er positivt, at de midtjyske virksomheder vurderer sig parate til den digitale omstilling. Det er dog bekymrende, at over 65 procent af virksomhederne vurderer, at der er behov for at opkvalificere medarbejderne inden for IT. Flere arbejdsopgaver vil i fremtiden kræve basale digitale kompetencer, hvilket øger behovet for opkvalificering inden for IT i Region Midtjylland.

Udtalelse fra en virksomhed:

Medarbejdernes IT-kompetencer er ikke så høje, og de vil have behov for et kompetenceløft.

Figur 9: Virksomhedernes vurdering af digitale kompetencer

Mindre virksomheder er tilbageholdende overfor ny teknologi

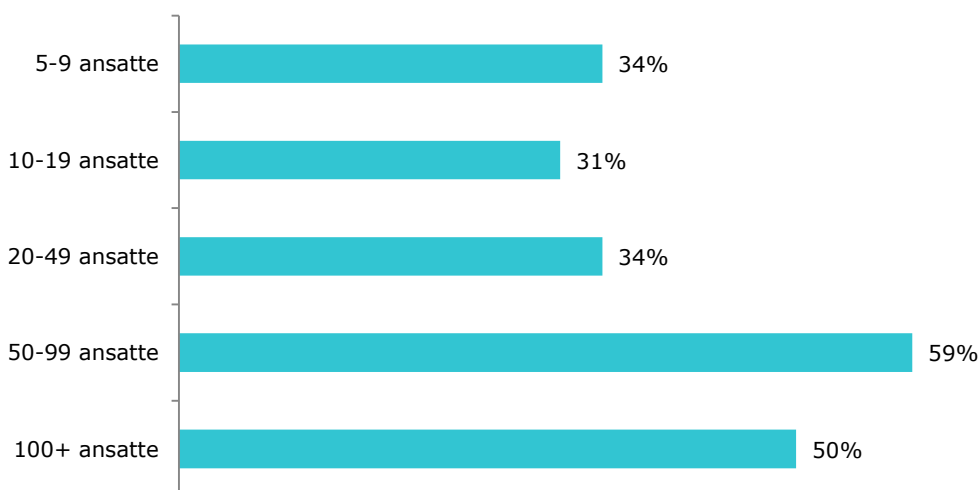
Blandt de virksomheder, der indgår i undersøgelsen, fremgår det, at mindre virksomheder er mere tilbageholdende i forhold til at investere i ny teknologi. Figur 10 viser, at det kun er ca. en tredjedel af virksomhederne med 5-49 ansatte, der forventer at investere i ny teknologi inden for de næste 12 måneder. Dette stemmer overens med en analyse foretaget af Dansk Industri, der viser at SMV'erne generelt halter efter i forhold til at investere i ny teknologi¹.

Udtalelse fra en virksomhed (20 ansatte):

Der er behov for, at ledelsen skal klædes bedre på til indføre ny teknologi.

Hvis Region Midtjylland skal være med i den teknologiske elite kræver det, at vi hjælper vores mindre virksomheder med at få overblik over, hvilke muligheder der er inden for ny teknologi.

Figur 10: Virksomheder, der forventer at investere i ny teknologi inden for de næste 12 måneder fordelt på virksomhedsstørrelse

Note: Sammenhængen er ikke signifikant. Der gøres opmærksom på, at datagrundlaget ikke tillader, at resultaterne anses som værende repræsentative for udviklinger/tendenser generelt i det pågældende split, men at resultaterne udelukkende er et udtryk for udviklingen i de virksomheder, som indgår i panelet

De midtjyske virksomheder er tilfredse med det nuværende digitale niveau

Figur 11 viser de midtjyske virksomheders stillingtagen til den teknologiske udvikling. Ses der på de midtjyske virksomheders tilfredshed med deres nuværende digitale niveau, er de midtjyske virksomheder overordnet set tilfredse.

Dette understøttes af interviewene, hvor virksomhederne overordnet set er tilfredse med deres nuværende niveau. Dog er en del virksomheder tilbageholdende med at være "first mover" i forhold til at lade sig digitalisere. Dette

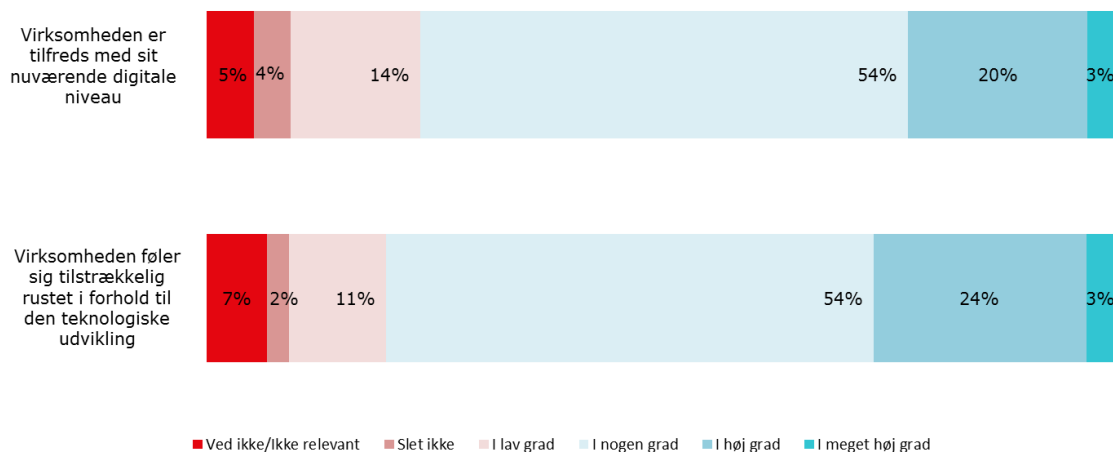
Udtalelse fra en virksomhed:

Der er et stort potentiale, men der er pt. ikke udefrakommende tendenser, der påvirker deres gren af branchen, og de er derfor meget nøgterne med nye investeringer eller ændringer.

¹ DI Analyse: SMV'er halter efter med digitaliseringen, februar 2017

kan dog være en del af en bevidst strategi. Der er således et potentiale i, at øge virksomhedernes villighed i forhold til at investere i ny teknologi.

Figur 11: Virksomhedernes stillingstagen til den teknologiske udvikling og digitale muligheder

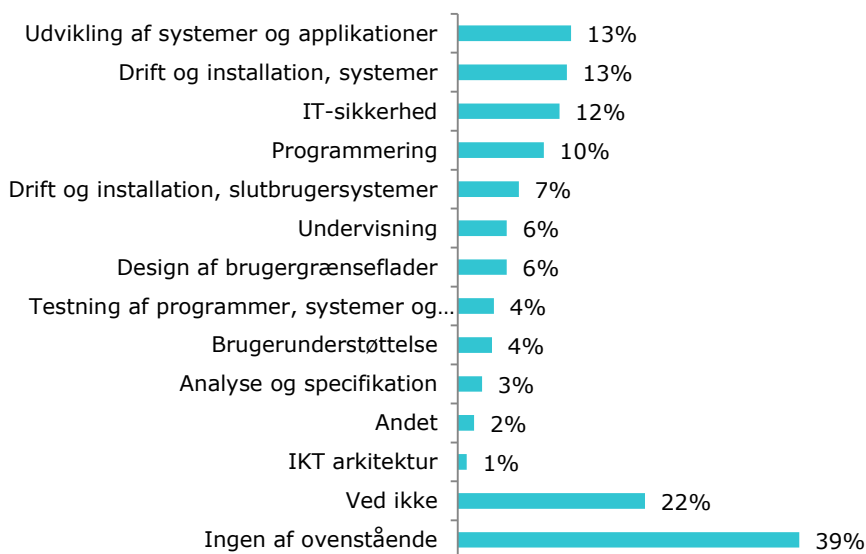

Behov for IKT-kompetencer i Region Midtjylland

Figur 12 viser de midtjyske virksomheders rekrutteringsudfordringer inden for IKT-Kompetencer (Information- og kommunikationsteknologi). Flere end hver tiende virksomhed peger på udvikling af systemer og applikationer, drift og installation af systemer, IT-sikkerhed, og programmering som områder, hvor der opleves rekrutteringsudfordringer.

Hvis Region Midtjylland skal være med helt fremme i den digitale vækstelite, kræver det, at vores virksomheder har adgang til de rette digitale kompetencer. Det er derfor vigtigt, at vi i Region Midtjylland sætter fokus på tilvejebringelsen af digitale kompetencer, forinden der opleves betydelige udfordringer i de midtjyske virksomheder. Endvidere er det bemærkelsesværdigt at så stor en del ikke kan identificere potentielle udfordringer.

Figur 12: Rekrutteringsudfordringer inden for digitale kompetencer

De midtjyske virksomheder investerer ikke avanceret teknologi

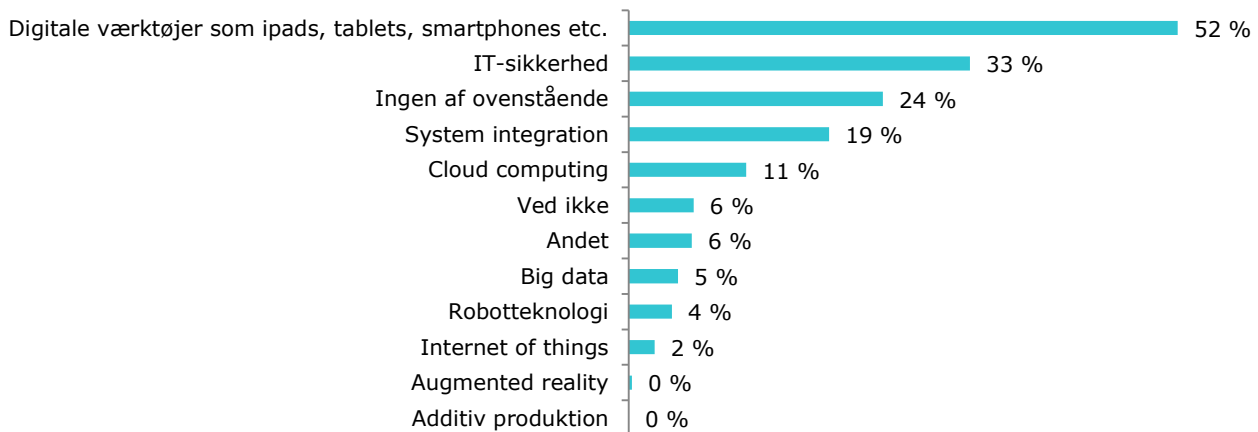
Figur 13 viser de midtjyske virksomheders investeringer i digitale værktøjer over de seneste 12 måneder. Over halvdelen af de midtjyske virksomheder har inden for de sidste 12 måneder investeret i digitale værktøjer f.eks. tablets mv. Derudover har en tredjedel af virksomhederne inden for de seneste 12 måneder investeret i IT-sikkerhed.

Udtalelse fra en virksomhed:

Virksomheden er opmærksom på gevinsterne ved automatisering, men frygter for kvaliteten og går derfor meget forsigtigt til værks.

Det er dog bekymrende at så få virksomheder i Region Midtjylland investerer i avancerede teknologier som Big Data, Robotteknologi og Internet of Things. Det er disse teknologier, der skal være med til at drive fremtidens vækst i de midtjyske virksomheder, og derfor er der behov for at sikre, at de midtjyske virksomheder tager den nye teknologi til sig.

Figur 13: Investering i digitale værktøjer de seneste 12 måneder

Fremadrettede anbefalinger

Med udgangspunkt i analyseresultaterne fra virksomhedspanelet's 4. runde, har KOBRA formuleret fem anbefalinger, der skal bidrage til, at Region Midtjylland bliver en vækstregion i den europæiske superliga.

1. Sikre viden om fremtidens kompetencebehov

Det opsøgende system er afhængigt af viden om virksomhedernes nuværende og fremtidige kompetencebehov, hvis virksomhederne skal have den bedste service. I regi af KOBRA udarbejdes der analyser, der skal medvirke til at kvalificere indsatsen på tværs af uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsområdet. Et solidt vidensgrundlag skal sikre, at de indsatser, der foretages på tværs af de tre systemer, har den størst mulige effekt. Det foreslås derfor, at der i regionalt regi samles et regionalt forankret triple helix-partnerskab, der skal udarbejde analyser om det nuværende og fremtidige behov, når KOBRA projektet udløber til august 2018.

2. Flere skal opkvalificeres inden for IT

Læsning og regning er essentielle færdigheder for at kunne begå sig på det danske arbejdsmarked. Der er dog også behov for, at vi i fremtiden gør mere for at opkvalificere den midtjyske arbejdsstyrke inden for IT.

KOBRA anbefaler derfor, at der i Region Midtjylland sættes fokus på at opkvalificere flere personer inden for IT. Dette kan ske gennem eksisterende indsatser som kompetenceforsyningmidt 2.0.

3. Der etableres et vækstteknologicer i Region Midtjylland

De midtjyske virksomheder er generelt tilbageholdende, når det kommer til at investere i avanceret teknologi. Hvis Region Midtjylland i fremtiden skal være med helt i front blandt de digitale regioner i Europa, kræver det et styrket samarbejde mellem regionens virksomheder og vidensinstitutioner med kompetencer inden for en række af de vigtigste vækstteknologier.

Ingen regioner i verden har for alvor sat sig på digitaliseringssiden, samt materiale og materialefremstillings- og processeringssiden i en Industri 4.0 kontekst. Eksempler på vækstteknologier der kan sættes på, er:

1. Digitaliseringsteknologier, herunder eksempelvis Digital Twins, Industrial Internet of Things, Machine Learning og internetsikkerhed
2. Avancerede materialer og materialeteknologier, herunder nye lette/hårde materialer, bio-lim, 3D print/Additive Manufacturing

KOBRA anbefaler derfor, at der etableres et vækstteknologicer i Region Midtjylland. Målet er på sigt at etablere et teknologicer bestående af et antal Industri 4.0 demolabs samt én central hub i regionen, der kobles sammen gennem en smart virtuel platform. Målet er, at flere SMV'er samarbejder med teknologicer/hubs om udvikling og anvendelse af teknologierne, bl.a. gennem nye innovationssamarbejder.

4. Øge mængden af IKT-kompetencer og styrke den digitale dannelse i regionen

Region Midtjylland har allerede fokus på at tilvejebringe flere personer med STEM-kompetencer (**S**cience, **T**echnology, **E**ngineering and **M**ath). Dette er positivt og vigtigt, hvis der ses på den relative forskydning mellem udbud og efterspørgsel på STEM-kompetencer i Region Midtjylland. Virksomhedspanelets 4.runde viser dog, at virksomhederne oplever rekrutteringsudfordringer inden for IKT-området, og at der er behov for digital dannelse i regionen.

KOBRA anbefaler derfor, at der gennem den midtjyske teknologipagt særligt sættes fokus på at tilvejebringe flere IKT-kompetencer og øge den digitale dannelse i Region Midtjylland på tværs af uddannelseskæden.

5. Øge konsulenternes viden inden for digitalisering

Det er vigtigt, at de midtjyske virksomheder tager nye teknologier til sig, hvis Region Midtjylland skal være med blandt de fremmeste regioner i Europa inden for digitalisering. Derfor er det også vigtigt, at de konsulenter, der arbejder i det opsøgende system, klædes på til at kunne rådgive de midtjyske virksomheder inden for digitalisering, og digitale kompetencer. Dette understøttes af en nylig analyse foretaget af Epinion på vegne af Danske Regioner. I denne analyse fremgår det, at en tredjedel af virksomhederne peger på manglende viden om digitale løsninger i deres virksomhed. Samme analyse viser, at en femtedel af de midtjyske virksomheder ikke har adgang til den rette rådgivning. Der er således et stort potentiale i at få klædt de opsøgende konsulenter bedre på.

KOBRA anbefaler derfor, at der iværksættes en indsats, der skal sætte fokus på at klæde de opsøgende konsulenter bedre på inden for digitalisering. Dette kan med fordel gøres i regi af Midtjysk Erhvervsudviklings Akademi (MEA).